

Вяра

Чудесата на православните светци, част I - Св. Епифаний, архиепископ Кипърски

✠ Св. Епифаний,
архиепископ
Кипърски. Фреска от
Атон, манастир
Дионисиат. 1547 г.

„**В**еднъж четиридесет сарацини, скитащи из тая пустиня, видели Епифаний в монашески дрехи и започнали да му се присмиват. Един от разбойниците бил недъгав, и заедно с това се отличавал със свирепия си нрав. Той изтеглил меча си и посегнал да удари Епифаний.

Но щом разбойникът вдигнал ръка да замахне, сляпото му око прогледнало. Изумен, той захвърлил меча си и сочел на другарите си изцеленото си око. Очевидците на това чудо взели насила Епифаний със себе си, като казвали:

- Ти си наш бог, ходи с нас и ни защитавай от бедите, които ни заплашват.

Три месеца светията ходил с тях. Удържал ги от всякакви зли дела и не им позволявал да вършат пред очите му нищо престъпно. През цялото време ги поучавал да познаят истинския Бог, внушавайки им спасителния страх Божий...

свети Епифаний и ученикът му Иоан срещнали бесноват юноша, който се скитал гол по пустинята. Светията се съжалили над него и като се помолил на Господа, изгонил беса. Демонът, оставяйки своята жертва, изкрещял:

- О, Епифаний, ти ме гониш от моето място, където съм живял двадесет и две години, а аз ще те повлека в Персия, където ти против желанието си ще застанеш пред царя.

С тези думи бесът изчезнал. Юношата съвършено оздравял, паднал в нозете на своя избавител и му благодарил...

В това време изгоненият бяс отишъл в Персия, влязъл в царската дъщеря и започнал силно да я мъчи. При това той крещал:

- Ако тук не дойде Епифаний, няма да оставя тази девойка. Епифаний от Финикия, ела тук и ще изляза от царската дъщеря.

Царят, като чул за Финикийската страна, изпратил свои слуги да търсят Епифаний...

Накрая, по указанията на един местен жител, през една нощ те дошли при неговата килия. В това време, според обичая си, светията заедно със своя ученик чели нощните си молитви. Пратениците похлопали силно на вратата. Но Христовият подвижник, не желаейки да прекъсне своето молитвено правило, стоял на молитва, без да обръща внимание на шума.

Персите изпаднали в страшен гняв, накрая решили да разбият вратата на килията. Един от тях вдигнал оръжието си да удари вратата. Но в същия миг ръката му се вдървила и изсъхнала. Останалите от уплаха неволно се отдръпнали на разстояние от килията и с трепет очаквали настъпването на деня...

Като съзрял преподобния, пострадалият паднал пред него и молел:

- Помилвай ме, рабе на безсмъртния Бог.

- Какво искаш от грешен човек? - го запитал смиреният Божий угодник.

- Аз дойдох здрав на това място - отвърнал оня - и ето, че ръката ми изсъхна.

- Щом си дошъл здрав - казал преподобният, - то бъди здрав.

С тези думи той се докоснал до изсъхналата ръка и в същия миг тя станала здрава като другата. Виждайки това чудо, другарите на изцеления се приближили до светията и като му се поклонили, открили целта на своето пратеничество: те го умолявали да иде при царя, за да излекува дъщеря му...

пред чудотвореца била доведена измъчваната от беса царска дъщеря. Като се помолил Богу за страдащата, светията я прекръстил три пъти. Едва сторил това и бесът излязъл от девойката, която съвършено оздравяла. Радостен от изцелението на дъщеря си, царят се поклонил на преподобния.

Един от персийските влѣхви, който видял чудото, възкликнал към преподобния:

- О, възлюбени влѣхва, който си дошъл тук, за да поправиш нашето учение, остани с нас да ни учиш и всички ние, персийските влѣхви, ще бъдем твои ученици.

В отговор на това светията строго го погледнал и с гняв отговорил на влѣхвата:

- О, враже на истината! Да замлъкнат лъжливите ти уста, нарекли мене, раба на моя Господ Иисус Христос - влѣхва!

Начаса влѣхвата онемял. Всички неволно се ужасили. Онемелият паднал в нозете на раба на Всевишния Бог и с поклони го молел да развърже езика му. След достатъчно наставление милостивият праведник изцелил наказания.

- Съгреших против тебе, рабе Божий - извикал изцеленият, - прости ми...

Царят сам го изпратил на тръгване от двореца. Излизайки от палата, служителят на Живия Бог срещнал погребално шествие. Епифаний заповядал да спрат, погледнал към небето

и казал:

- Сине Божий, Който възкреси Лазаря четиридневен от мъртвите, възкреси и този мъртвец за слава на Твоето пресвято име.

Като се помолил, свети Епифаний се докоснал до мъртвия и той веднага оживял. Свидетелите на това изпаднали в ужас и взели чудотвореца за някого от боговете. Смиреният монах нарекъл себе си раб Божий и им проповядвал за истинския Бог, прославян в Света Троица...

В околността на селото на голямо разстояние нямало вода. Божият угодник се помолил усърдно на Господа и избликнал извор, както някога Мойсей ударил камъка в пустинята и потекла вода. След това отшелникът с помощта на своя ученик направил малка градина, насадил в нея зеленчуци и ги поливал от чудесния извор. Но в градината идвали диви животни и изяждали растенията. Веднъж свети Епифаний видял тези неканени посетители, обърнал се към тях като към човеци и им рекъл:

- Не причинявайте щета на бедния и грешен човек, заселил се тук да оплаква греховете си, аз и така имам съвсем малко от тия зеленчуци, дадени ми от Бога за прехрана.

И животните сякаш го разбрали, засрамени си отишли и повече не повреждали градината...

Като наближил град Леонидопол, Епифаний научил, че наблизко се намира манастир, в който живее монахът Иеракс - човек, на пръв поглед благочестив, а в действителност еретик, тъй като учел неправославно за човешкото тяло. По негово мнение то нямало да възкръсне, а вместо него Бог щял да ни даде в бъдещия живот друго тяло. Защото е писано: "...пръст си и в пръст ще се върнеш". Казвал също, че децата в оня век

ще бъдат несъвършени. Епифаний чул за него още в Палестина и желяел да го види. Иеракс също бил слушал за преподобния. Пристигайки в този манастир, светията видял множество народ, слушащ поученията на Иеракс: всички го считали за добродетелен като голям постник, който не вкусвал масло и не пиел вино. Като видял двамата странстващи монаси, Иеракс ги запитал:

- Откъде идвате?

- От Палестина - отговорили странниците.

Като ги разпитал за имената им, той се опечалил: Епифаний, който се славел в Египет със своята святост и мъдрост, му бил неприятен. Без да обръща повече внимание на Епифаний, той продължавал да говори на народа. Когато еретикът в проповедта си стигнал до възкресението на мъртвите и започнал да учи, че човешките тела няма да възкръснат, Епифаний, не понасяйки това заблуждение, се обърнал към него и му запретил.

- Да замлъкне устата ти, за да се научиш да не хулиш нашата надежда.

Начаса заблуждаващият се онемял и останал неподвижен. Силен ужас обзел свидетелите на това чудо. А чудотворецът започнал да учи за възкресението на мъртвите, уверявайки, че те ще възкръснат в същото, но само видоизменено тяло, в което са живели в този свят. Няколко часа светията обяснявал истинското Христово учение, а накрая се обърнал към наказания:

- Научи се на истинската вяра и сам учи другите на нея.

Онемелият изведнъж заговорил, изповядвайки своето учение и обещавайки да се покае...

През онази година във Финикия имало глад поради сушата. Узнали за завръщането на великия чудотворец, множество народ дошъл при него, молейки го усърдно да изпроси от Бога дъжд, за да даде земята своя плод.

- Защо ме затруднявате - казал преподобният, - аз съм само грешен човек.

Но те дълго и настойчиво го умолявали. Накрая светията, като се затворил в килията си, застанал на желаната молитва. И изведнъж небето, до този момент ясно, се покрило с буреносни облаци, от които в продължение на три дни се изливал проливен дъжд по цяла Финикия. Тогава народът започнал да моли Божия угодник да спре дъжда. По молитвата на светията той се прекратил и в оная година имало голямо изобилие на земни плодове...

В град Ликия, мястото, където свети Епифаний бил кръстен, умрял епископът и светителите на околните градове се събрали за избора на нов епископ, при това те си спомнили за свети Епифаний. Сред присъстващите на събора бил един млад, но съвършен по живот, целомъдрен и добродетелен монах на име Полувий, който познавал преподобния. Епископите му заповядали колкото е възможно по-бързо да замине с кон до манастира Спанидрион и тайно добре да разузнае: наистина ли Епифаний се е върнал от Египет и дали живее в манастира.

- Не откривай никому за своето поръчение, дори на самия Епифаний - казали отците от събора на Полувий.

Пратеникът намерил Епифаний в манастира и го приветствал.

- Защо си дошъл, сине мой? - запитал го светията. Полувий отговорил:

- Дойдох да посетя ваша святост.

- Ти, чедо, си дошъл - възразил прозорливецът - да разбереш за мое нищожество, тук ли живея. Не укривай от мен заповяданото ти, понеже е грях да се говори лъжа: кажи истината, понеже Бог е посред нас, бъди действително служител на истината, а грешният Епифаний се скита от място на място, стенойки и ужасявайки се от множеството свои грехове...

Великият Божий архиерей имал благодатен дар от Господа да вижда по време на принасяне на безкръвната жертва слизането на Светия Дух над предложените свети дарове. Обикновено не завършвал молитвата на възношението, докато не се удостоявал да съзерцава слизането на Светия Дух. Веднъж, произнасяйки молитвата, архиереят не видял знамението. Той повторил молитвата два пъти от самото начало, но знамение нямало. Светията със сълзи молил Бога да покаже причината за това скръбно явление. Поглеждайки към стоящия отляво дякон, който държал рипида, забелязал, че лицето му е черно, а челото покрито с проказа. Светителят взел от него рипидата и кротко казал:

- Чедо, не приемай днес причастието на Божествените Дарове, но си върви у дома.

Щом дяконът излязъл от олтара, преподобният видял благодатта на Светия Дух, слизаща над предложените дарове. След литургията светителят извикал отстранения дякон и го запитал - не тежи ли на съвестта му някакъв особен грях. Дяконът признал, че миналата нощ прекарал със съпругата си. Тогава светията свикал целия клир и казал:

- О, чада, сподобили се да служите на олтара, отърсете си обувките от праха на плътските страсти, свойствени на безсловесните; не влизайте в светия олтар, свързани с

любосластни похоти, послушайте светия апостол, който казва: “ония, които имат жени, да бъдат като, че нямат”.

Оттогава Христовият светител Епифаний поставял за дякони и презвитери само благочестиви монаси и непорочни вдовци и изобщо не допускал женени. И църквата му блестяла, украсена с чисти служители като прекрасна невеста...

Друг гражданин на същия град, богатият езичник Синисий, изгубил единствения си син, тринадесетгодишния Евсторгий. Болестта му била в гръкляна и той се задушил. В дома на гръцкия богаташ се разнесъл висок плач. Чул това съседът, християнинът Ермий, и казал на майката на умрелия:

- Госпожо, ако тук дойдеше великият Епифаний, той би съживил вашия син.

Тя повярвала на думите на съседа и го молела да доведе Епифаний при тях. Ермий извикал Божия архиерей. При влизането на чакания гост майката паднала в краката му и казала:

- Влез, светителю Христов, покажи твоео лечебно изкуство върху нашия син и го вдигни от смъртния одър. Ако направиш това, веднага с целия си дом ще се обърнем към твоя Христос.

- Ако вярваш в Разпнатия - казал светителят, - ще видиш сина си жив.

- Нищо друго не желая - отвърнала тя - освен да вярвам в Него: ще видя ли сина си жив?

Светията се приближил до постелята на умрелия, потъркал с дясната си ръка шията му и със светъл взор, отправен към него, тихо произнесъл:

- Евсторгий!

Момчето отворило очи и седнало на постелята. При това велико чудо всички в дома се ужасили. А бащата на възкресения заедно с него самия, жена си и целия си дом се кръстил в името Христово и дал на светията три хиляди жълтици. Но чудотворецът му казал:

- Не съм поискал това, отнеси го на строителите на църквата.

И със златото на Синисий била благолепно украсена новопостроената църква, в която за презвитер бил поставен Полувий, ученикът на светията...

Вестта за царските пратеници достигнала до един от видните граждани, богатия езичник Фавстиниан, който хранил силна ненавист към светителя Епифаний. Фавстиниан ги поканил у дома си и всеки ден устройвал пир. През цялото време на тяхното гостуване той не преставал да хули светията.

- Защо вярвате на този измамник като на Бог - казвал той - защо слушате празните му думи? Той не говори нищо друго освен лъжа и ви преподава лоши обичаи.

Случило се веднъж на един църковен строеж да се окажат заедно свети Епифаний, съпроводен от римляните и Фавстиниан. Докато стояли край строящия се храм, един дърводелец се спънал и паднал отвисоко, удряйки с крака си врага на преподобния. За почуда на всички падналият не пострадал, но удареният Фавстиниан паднал мъртъв. Епифаний се приближил към него, хванал го за ръката и произнесъл:

- Стани, чедо, в името Господне, и си върви здрав у дома.

Веднага мъртвецът оживял, станал и си тръгнал...

Божият угодник заминал за Рим. Там той с молитвата си и с кръстното знамение изцерил Проклисия, възкресил

новородения ѝ син и го кръстил заедно с двамата царски сина Хонорий и Аркадий. После великият чудотворец бил поканен в Цариград от самия цар Теодосий Велики, който страдал от неизлечима и мъчителна болест на краката. Свети Епифаний го излекувал с кръстно знамение и оттогава се ползвал с особеното разположение на Теодосий...

На моряците предсказал за приближаващата буря и им заповядал да не изпаднат в паника, а да се надяват на Бога. На един от тях казал:

- Не изкушавай, за да не бъдеш изкушен.

Всичко това светията изрекъл в 11 часа през деня. По залез слънце се надигнала силна буря, продължила две денонощия и накарала екипажа да изпита голям страх. На предсмъртния си одър светията се молел за запазването на кораба и всички на него. А на третия ден заповядал на учениците си да запалят въглени, да сложат върху тях тамян и да се помолят на Бога. После сам се помолил, прегърнал всичките, целунал ги и казал последните си думи:

- Спасявайте се, чада, понеже Епифаний вече не ще бъде с вас в земния живот.

Като произнесъл това, той предал духа си в Божиите ръце. Неговата смърт съчетала скръб и радост. Горчиво оплакващите го ученици и моряци били зарадвани от внезапното и съвършено прекратяване на морската буря. При това оня моряк, на когото светията казал: не изкушавай, за да не бъдеш изкушен, от любопитство пожелал да узнае обрязан ли е Епифаний, или не. Когато понечил да отвие честното тяло на светията, умрелият чудотворец вдигнал десния си крак и тъй силно ударил в лицето любопитния, че той паднал далеч и умрял. Страх обзел всички, а другите моряци, жалейки наказания, го сложили при нозете на Епифаний. Едва се

докоснал до него и умрелият моряк оживял. Още по-голям ужас ги обхванал...

Като взели честното тяло на своя отец, осиротелите му чада го внесли в построената от него църква. При ковчега на светията ставали много чудеса с болни от всякакви недъзи. Между тях имало и трима слепци, които прогледнали. “

***25.05 по еретическия, †12 май по църковния календар
- Св. Епифаний Кипърски***

{{_LINK1_}}